

دارالشکر در حرم مطهر به پاس خوش دستی معمارش به نام او است

رواق شکرا...

هم محلی

شادمان بود. شادمان علاقه زیادی به عمران و آبادی حرم مطهر داشت، به همین دلیل از استادان و افراد صاحب ذوق حمایت بسیاری می کرد. یکی از این افراد که همیشه شادمان از او حمایت می کرد، استاد خوش دست بود. او به واسطه اعتمادی که به استاد خوش دست داشت، اجازه داد که او همراه با استاد بنای رضوی توسعه روضه منوره را انجام دهند. طبق پیش بینی هادر طرح توسعه، گنبد باید خراب می شد، اما استاد خوش دست با فرمولی باورناپذیر برای مهندسان آلمانی و فرانسوی بدون خراب کردن گنبد پایه های آن را بتن ریزی کرد و روضه منوره را توسعه داد. این اقدام او خیلی به مذاق شادمان خوش آمد. آن قدر که وقتی استاد خوش دست پیشنهاد ساخت رواقی را به او داد، بدون چون و چرا پذیرفت و دستور آماده سازی مقدمات را داد. با این حال عمر ریاست او به عنوان تولید آستان قدس زیاد به طول نینجامید و ساخت رواق دارالشکر بعد از ۸ سال در زمان سید محمدصادق امیرعزیزی به پایان رسید، اما به پاس ذوق و هنری که استاد خوش دست در این رواق از خود بروز داده بود، عزیزی رواق تازه را به نام استاد معمار آن «دارالشکر» نام گذاری کرد.

ویژگی های دارالشکر

رواق تقریباً به روضه منوره متصل است و در شمال غربی حرم و شمال مسجد «بالاسر» واقع شده است. این رواق به وسیله گذرگاه کوچکی به «دارالقیض» و رواق «توحید خانه» راه دارد. ۳ صنفه در اطراف این رواق وجود دارد. از صنفه شمالی آن ۲ گذرگاه یکی رواق را به ایوان طلای صحن «انقلاب» متصل می کند. این رواق ۷۳ متر مربعی ۵/۹ متر ارتفاع دارد و از شرق و غرب به ۲ رواق «دارالقیض» و «دارالشرف» مرتبط می شود. بالای ازاره ها کتیبه ای به خط ثلث سفید رنگ روی زمینه لاجوردی که در آن سوره مبارکه «عم یتسانلون عن النبا العظیم» را نوشته اند، کاتب آن «رضوان» و تاریخ کتابت ۱۳۸۶ ق است. در حاشیه پایه ها به طور عمودی کتیبه ای هست که در آن به خط ثلث نوشته شده «قال... تعالی و من حیث خرجت فول و جهک شطر المسجد الحرام» و آخر آیه کاتب آن رضوان در سال ۱۲۸۷ نوشته شده است. همچنین در کتیبه دیگری نام شکر... خوش دست که استاد و معمار آن بود، آمده است. ■

هنوز هم کتیبه لاجوردی رواق دارالشکر حکایت استاد خوش ذوق و توانای خود یعنی شکر... خوش دست را می دهد. کسی که به پاس خدمات معماری و مهندسی ارزنده اش به حرم مطهر در سال ۱۳۴۴ ش رواقی که طرحش را داده بود، به نامش می شود. دارالشکر یکی از زیباترین رواق های حرم مطهر است که بعد از بازسازی و توسعه روضه منوره در سال ۱۳۳۶ به پیشنهاد استاد شکر... خوش دست ساخته می شود. ساخت این رواق ۸ سال طول کشید و تمامی طرح های مقرر شده و همچنین آینه کاری های این رواق را خود خوش دست کشیده و حتی اجرا کرده است. رواقی که به گفته خودش آن را برای باقیات الصالحاتش می سازد. در این شماره نگاه کوتاهی خواهیم داشت به زندگی این استاد و معمار برجسته حرم مطهر رضوی و آثار به یادگار مانده او.

۵۸

منشادی

معمار باشی حرم

۱۲۹۶ در کاشان به دنیا آمد. هشت ساله بود که به دعوت عمویش، استاد بنای رضوی، در مشهد پا گذاشت. استاد بنا که به او علاقه زیادی داشت و در تعریف او همیشه می گفت «شکر... تیزهوش و چالاک است.» همین علاقه عمو به برادرزاده باعث شد شکر... خوش دست میراث دار هنر عمویش شود. مهدی بنای رضوی، نوه استاد بنای رضوی، در باره دایی اش شکر... خوش دست می گوید: استاد خوش دست یکی از معماران بنام حرم مطهر بود. او تمامی ذوق و هنرش را در حرم مطهر به کار برد و آثار بسیاری از خود به جا گذاشت. او از سنین نوجوانی در حرم مطهر کنار دست پدر بزرگم استاد بنای رضوی کار می کرد و مقرر شد کاری و آینه کاری را با تمام فوت و فن هایش یاد گرفت و در جوانی سری بین سرها داشت.

توسعه روضه منوره بدون خرابی گنبد

تولیت آستان قدس در سال ۱۳۳۶ بر عهده فردی منتصب به دربار به نام دکتر سیدفخرالدین

“

شکرا... ۸ سال
برای ساخت
دارالشکر وقت
گذاشت و همه
آینه کاری هارا
خودش اجرا
کرد

”